

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL
NÚMERO 46 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE 2000

**Consell
de Mallorca**

alimara

Núm. 46

Segona època, desembre 2000

Edita: Consell Insular de Mallorca

Redacció: Departament de Serveis Socials
General Riera, 67
07010 Palma

Tel: (971) 76 07 62

Fax: (971) 76 19 52

Portada: Composició amb papallones
Xisco Rubio

Maquetació

i impressió: Esment, centre especial de treball d'Amadip

Dipòsit legal: PM-128-1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Tanca aquesta revista el bloc Immigrants que només consta d'un article sobre un tema prou important, interessant i d'actualitat. Immigració i Llei d'Estrangeria, de P. Crespi i S. Ramis, tècnics en relacions laborals, i M.A. Oliver i J.L. Frau, treballadors socials, és l'anàlisi que fan aquests professionals, tots ells de l'Equip d'Inserció d'Immigrants del Departament de Serveis Socials d'aquest Consell, de la diferent normativa existent sobre la immigració a l'Estat espanyol posant l'èmfasi en el projecte de reforma que està impulsant el Govern espanyol; una reforma, per cert, que a l'hora de la redacció de l'article encara era un projecte tot i que quan es distribueixi la revista previsiblement ja no ho sigui.

Per tant, una informació fonamental per entendre de què va aquesta reforma, el seu abast real i què significarà per als immigrants la seva aprovació.

IMMIGRACIÓ I LLEI D'ESTRANGERIA

Pedrona Grespi Bassa i
Santiago Ramis Matas,
tècnics en relacions laborals;

Miquel Àngel Oliver Perelló i
José Luis Frau Monterrubio,
treballadors socials

Introducció: la necessitat d'un discurs realista entorn de la immigració

La immigració de caràcter laboral és un dels fenòmens que protagonitzarà la nostra vida durant els propers anys. La globalització actual de l'economia genera desplaçaments considerables de població, dels quals Espanya no en queda al marge, tant per raons econòmiques com per l'atracció cultural que suposa per Amèrica Llatina i la proximitat amb Àfrica, el continent amb el creixement poblacional més intens. Una de les reflexions que cal fer envers aquest fenomen és si la nostra comunitat, acostumada a conviure amb els residents europeus d'alt poder adquisitiu està capacitada —sobretot culturalment— per rebre col·lectius d'immigrants com passa en el cas dels que provenen del continent africà, amb una cultura molt diferent a la nostra.

Situar el fenomen migratori a l'Estat espanyol i a la nostra comunitat, en les seves dimensions reals, és la primera passa que cal donar per avançar en el tractament de les mesures a emprendre. En aquest sentit, evitar espantar els ciutadans dels països d'acollida sembla fonamental. S'ha de recordar que actuar també és prevenir i que qualsevol política d'immigració difícilment tindrà èxit si no compta amb el suport de la població autòctona.

En el nostre país, les dades actuals referides a la població immigrant ens indiquen una proporció escassa de població estrangera, inferior en aquests moments al 2%, molt per davall d'altres països de la Unió Europea com Alemanya o Bèlgica, amb un 9% de població estrangera, o França, al voltant del 8%. S'ha de reconèixer, no obstant, que aquesta taxa de població estrangera al nostre país està canviant ràpidament degut, principalment, a les raons esmentades al principi d'aquest article. Valgui com exemple la xifra de residents estrangers a Espanya, que passà de l'any 1997 a l'any 1998 a suposar un augment de 110.000 persones, sense comptar amb les entrades irregulars¹.

Aquest augment, però, s'ha de matisar. Contràriament al que succeeix a la resta de països europeus, la major part dels estrangers que arriben al nostre país provenen de l'anomenat Primer Món. Quatre de cada deu, de la Unió Europea

i dos de cada deu del Magrib. Dels 750.000 ciutadans estrangers residents al nostre país, Balears, Canàries, Madrid i Catalunya constitueixen els principals llocs de concentració. I Balears, amb un 5,1%, ocupa actualment el primer lloc pel que fa a les comunitats autònomes amb major nombre de població immigrant quant al total de població². És aquest cas, però, resulta fonamental destacar que d'aquest total de població estrangera a les nostres illes, la major part prové dels països comunitaris i de la resta de països desenvolupats, en un total aproximat del 70%, mentre que el total d'extracomunitaris està per davall del 30%.

Aprofundir en aquestes xifres, no tractant el conjunt d'estrangers com un tot homogeni, resulta fonamental per al tractament i abordatge que es doni a aquest fenomen. Cal un tractament del fenomen migratori a la nostra comunitat sense demagogia i de manera realista, i no parlar només, per posar un exemple, de la incidència que pot tenir aquí —i ens referim a les repercussions demogràfiques i d'accés a la propietat, a més de les econòmiques relacionades amb el mercat laboral— l'existència de municipis com sa Pobla, amb un 10% de població estrangera extracomunitària, sense parlar de les repercussions que pot suposar el que també existeixin municipis com Deià, Andratx, Calvià o Fornalutx que compten entre un 15 i un 20% de població estrangera, majoritàriament comunitària. Es tracta, sens dubte, de dos col·lectius molt diferenciats, amb necessitats d'abordatge molt diferents, però, sens dubte, ambdues situacions comporten una incidència en aquest territori i a les dues cal, en aquest sentit, prestat atenció.

Però, tornant a la immigració extracomunitària, cal recordar que estadístiques oficials i també opinions d'empresaris de la construcció o agrícoles, insisteixen en la necessitat de mà d'obra immigrant sense la qual aquests sectors no podrien sobreviure. A Mallorca, en el sector de la construcció, per exemple, hi ha actualment unes 3.000 persones del col·lectiu africà que hi treballen. Un sector que ha experimentat a la nostra comunitat un fort creixement de mà d'obra, d'un 25% segons l'economista Antoni Monserrat, i que ha suposat en els darrers anys passar d'ocupar l'any 1993 15.000 treballadors als 30.000 de l'any 1998³.

El mercat és el que sembla que regeix, en aquests moments, els fluxos migratoris i, tal vegada, convindria que no fos l'únic element que els produís, perquè, com assenyalen alguns autors, no tractam amb mercaderies, sinó amb realitats humanes i, per tant, amb necessitats a resoldre, com és el cas de l'habitatge, que ha produït a Mallorca nombrosos debats en alguns dels quals s'han quantificat entre 100 i 150 habitatges com els necessaris per al col·lectiu a tota l'illa.

A més de la necessitat de cobrir determinats llocs de treball —normalment els rebutjats per la població autòctona— un altre argument a favor de la immigració és el relacionat amb la tendència a l'envelliment de la població de les illes i que es pot veure compensada per l'arribada d'una població jove amb les seves famílies, de 2 o 3 fills, tal com ja succeí en aquesta comunitat anys enrera amb l'arribada de treballadors procedents d'altres indrets del sud d'Espanya.

Segons el director de l'Obra Social de «Sa Nostra», l'economista Miquel Alenyà, si el creixement econòmic insular segueix al mateix ritme que l'any

1999, caldrà que arribin a Mallorca entre 10.000 i 12.000 persones cada any, a més de la gent natural de l'arxipèlag que s'incorpori al mercat laboral⁴.

Per tot això, el reconeixement d'aquesta realitat migratòria necessita una llei d'estrangeria que permeti actuar com a element facilitador de l'acollida i integració d'aquests col·lectius afrontant la immigració com una realitat, més que com un problema.

Anàlisi comparativa de normativa d'estrangeria

Sens dubte, la política migratòria i el fenomen de la immigració ha estat i és en aquests moments un dels principals camps de batalla i objecte de discussió que envolta la nostra realitat sociopolítica.

El panorama que se'ns ha presentat no ha estat del tot conseqüent. La seqüència dels fets ha estat la següent:

1. Gener del 2000: entrada en vigor de la Llei Orgànica (LO) 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. Aquesta llei deroga l'anterior LO de l'any 1985 i posa les bases dels que serà el nou marc referencial quant a la política migratòria espanyola i el control de fluxos. Sense un renovat reglament d'aplicació —la disposició final sisena estableix que el Govern en un termini de sis mesos l'ha d'aprovar— part de l'articulat es fonamenta i s'aplica sobre la base del Reial Decret (RD) 155/96 de la LO derogada.
2. Juliol del 2000: a comptes de disposar del nou reglament d'aplicació, el Consell de Ministres aprova un projecte de reforma/modificació de la LO 4/2000. La reforma es motiva per l'executiu: *«per haver detectat aspectes on la realitat del fenomen migratori superava les previsions de la norma i per donar conformitat als compromisos assumits per Espanya, concretament, amb les conclusions adoptades pels caps d'estat i de govern dels estat membres de la Unió Europea a Tampere, sobre la creació d'un espai de llibertat, seguretat i justícia»*.
3. Agost del 2000: el Consell de Ministres aprova per segona vegada un projecte de llei de reforma de la normativa sobre estrangeria. Amb una previsible modificació de 15 dels 69 articles de la LO i obligada perquè a la primera reforma el vistiplau es va atorgar sense els informes preceptius, que no vinculants, del Consell d'Estat i del Consell General del Poder Judicial (aquest organisme recriminava a l'executiu, entre d'altres qüestions, la limitació dels drets dels immigrants i la reducció del control judicial sobre aspectes relatius a expulsions i privació de llibertat) Amb tot això, ja es parla d'un retorn al passat i als principis inspiradors de l'envellida LO de 1985.

Per tal que el lector extregui les seves pròpies conclusions, amb independència de les que aportam, tot seguit es fa un recorregut comparatiu de diferents drets i procediments administratius articulats en les següents normatives:

- A. LO 7/85, d'1 de juliol, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya.
- B. LO 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
- C. Segon projecte de LO de modificacions de la LO 4/2000 (agost).

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
PARTICIPACIÓ PÚBLICA	Els/les estrangers/es no poden ser titulars dels drets polítics de sufragi actiu o passiu. Es podrà reconèixer el dret de sufragi actiu a les eleccions municipals als estrangers/es residents en els termes i amb les condicions que, atinent a criteris de reciprocitat, s'estableixin per tractat o per lleis per als espanyols residents als països d'origen d'aquells	Els/les estrangers/es amb permís de treball i residència poden participar a les eleccions municipals, o designar representants als plens per prendre part en el debat i en les decisions municipals que els afectin.	Les persones estrangeres residents a Espanya poden ser titulars del dret de sufragi a les eleccions municipals atenent criteris de reciprocitat, en els termes que per llei o tractat s'estableixin per als espanyols residents als països d'origen d'aquells. A més, les persones estrangeres residents i empadronades poden ser escoltades segons el que disposi el Reglament Orgànic de la Corporació.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
DRET A L'EDUCACIÓ	Es reconeix als estrangers/es que es trobin legalment en el territori nacional el dret a l'educació i la llibertat d'ensenyament, així com el dret a la creació i direcció de centres docents, d'acord amb el que estableixen les disposicions vigents i sota el principi de reciprocitat. Poden accedir, igualment, al desenvolupament d'activitats de caràcter docent o d'investigació científica, d'acord amb allò que s'estableix a les disposicions vigents.	Totes les persones estrangeres tenen dret a l'accés a l'ensenyament bàsic, gratuït i obligatori, i a l'educació de naturalesa no obligatòria; igualment a les titulacions acadèmiques que corresponen, i al sistema públic de beques i ajudes. Aquelles que disposin, a més, de permís de treball i residència, poden desenvolupar activitats de caire docent o d'investigació científica, i crear i dirigir centres educatius.	Totes les persones estrangeres menors de 18 anys tenen dret a l'accés a l'ensenyament bàsic, gratuït i obligatori, igualment a les titulacions acadèmiques que corresponen, i al sistema públic de beques i ajudes. Només les residents tenen dret a l'educació de naturalesa no obligatòria, obtenció de titulacions i accés a beques i ajudes; i a desenvolupar activitats de caire docent o d'investigació científica, i crear i dirigir centres educatius.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
DRET AL TREBALL I A LA SEGURETAT SOCIAL	Els/les estrangers/es no poden accedir al desenvolupament de càrrecs públics o que impliquin exercici d'autoritat.	Les persones estrangeres tenen dret a exercir una activitat remunerada, i a l'accés al sistema de la Seguretat Social. Poden accedir com a personal laboral al servei de les Administracions públiques.	Les persones estrangeres autoritzades a treballar, tenen dret a exercir una activitat remunerada, i a l'accés al sistema de la Seguretat Social. Aquelles residents a Espanya poden accedir com a personal laboral al servei de les Administracions públiques.

DRET A L'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
Es converteix en requisit imprescindible per gaudir de les prestacions sanitàries, estar en situació d'alta laboral. La inclusió de familiars com a beneficiaris d'un treballador estranger extracomunitari exigeix disposar d'un permís de residència. L'assistència sanitària per a persones sense recursos econòmics queda reduïda a ciutadans de la UE, Iberoamèrica, Andorra i Filipines que residixin de forma regular a l'Estat espanyol. Els menors d'edat i dones embarassades -en situació irregular- no tenen accés a les prestacions sanitària fins a l'aprovació del RD 155/1996.	Es converteix en requisit imprescindible per gaudir de les prestacions sanitàries, estar en situació d'alta laboral. La inclusió de familiars com a beneficiaris d'un treballador estranger extracomunitari exigeix disposar d'un permís de residència. L'assistència sanitària per a persones sense recursos econòmics queda reduïda a ciutadans de la UE, Iberoamèrica, Andorra i Filipines que residixin de forma regular a l'Estat espanyol. Els menors d'edat i dones embarassades -en situació irregular- no tenen accés a les prestacions sanitària fins a l'aprovació del RD 155/1996.	Queda obert l'accés de tots els estrangers (independentment de la seva situació administrativa) a l'assistència sanitària d'urgència. Els menors d'edat i dones embarassades (independentment de la seva situació administrativa) podran disposar d'atenció sanitària plena. Tots els estrangers empadronats tindran atenció sanitària plena. Els estrangers majors d'edat en situació irregular -que no estiguin empadronats a cap municipi- no tindran atenció sanitària pública gratuïta (exceptuant les dones embarassades).	Inicialment, no es modifiquen les condicions d'accés a l'assistència sanitària quant al que contemplava la LO 4/2000.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
DRET A AJUDES EN MATÈRIA D'HABITATGE		Els estrangers amb permís de residència podran accedir a les ajudes públiques en matèria d'habitatge, complint els mateixos requisits que els espanyols. Els estrangers empadronats en situació regular o irregular podran accedir als habitatges de protecció oficial.	El permís de residència és el requisit imprescindible per accedir a ajudes públiques en matèria d'habitatge, eliminant-se la possibilitat d'accés als habitatges de protecció oficial als estrangers en situació irregular malgrat que estiguin empadronats a qualque municipi.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
DRET A LA SEGURETAT SOCIAL I ALS SERVEIS SOCIALS		Tots els estrangers que disposin d'un permís de residència podran accedir a les prestacions socials generals i específiques, i als serveis de la seguretat social. L'accés als serveis socials queda obert a tots els estrangers al marge de la seva situació administrativa.	Inicialment, la reforma no planteja modificacions quant a l'accés a les prestacions de la seguretat social i als serveis socials.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
PARTICIPACIÓ D'INTERLOCUTORS		El «Foro para la Inmigración» constitueix un òrgan de consulta, informació i assessorament quant a la immigració.	Es limita el paper del «Foro para la Inmigración» estral a òrgan assessor quant a la immigració, eliminant part de les seves competències, que queden restringides a les matèries d'integració sense poder entrar a valorar aspectes fonamentals de política migratòria com es venia fent fins ara. El «Foro» queda reduït a òrgan testimonial i sense efectivitat real.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
REAGRUPAMENT FAMILIAR	Els familiars reagrupables són els fills menors d'edat, el cònjuge i els pares.	S'han afegit com a familiar reagrupables «altres familiars» per raons humanitàries que depenguin econòmicament del reagrupant.	Els familiars reagrupables són els fills menors d'edat, el cònjuge i els pares. Les condicions per exercir el dret de reagrupament es determinaran en el futur Reglament.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
VISAT	La notificació de la resolució de denegació de visat es farà de forma que no pugui afectar l'interès de l'Estat o dels seus nacionals i els compromisos internacionals assumits per Espanya.	La denegació de visat sempre ha de ser expressa i motivada.	La denegació de visat ha de ser motivada quan es tracti de visat de residència per reagrupament familiar o pel treball per compte d'altri. La resolució expressarà els recursos que contra ella procedeixin, òrgan davant el que haguessin de presentar-se i termini per interposar-los.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
EXEMPCIÓ DE VISAT	El cònjuge de resident legal havia de justificar tres anys de matrimoni abans de sol·licitar exempció de visat.	El cònjuge de resident legal justificant el vincle matrimonial i un any de convivència a Espanya podrà sol·licitar l'exempció de visat i el permís de residència.	El cònjuge de resident legal justificant el vincle matrimonial i un any de convivència a Espanya podrà sol·licitar exempció de visat i el permís de residència.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
ASSISTÈNCIA JURÍDICA GRATUITA	Els estrangers que disposaven de permís de residència i es trobaven sense recursos, podien accedir a la justícia gratuïta.	Tots els estrangers, independentment de la seva situació administrativa, tindran dret a advocat en els procediments de denegacions d'entrada, expulsions, sortides obligatòries del país i en matèria d'asil. Els estrangers empadronats i en situació regular al país, tindran dret a justícia gratuïta en tots els procediments judicials.	1. Tots els estrangers que es trobin en territori espanyol tenen dret a la tutela judicial efectiva de forma gratuïta, i també els refutats a la frontera en els procediments d'expulsió i en matèria d'asil quan es trobin sense recursos. 2. Els estrangers que disposen de permís de residència sense recursos podran beneficiar-se d'aquest dret en qualsevol litigi judicial.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
REGULARITZACIÓ PERMANENT		Els estrangers que acreditin dos anys d'entrada ininterrompuda al territori espanyol, figurin empadronats i disposin de mitjans econòmics, podran accedir al permís de residència temporal (de 90 dies a 5 anys).	Podran accedir a la residència els que hagin tingut en el seu moment un permís de residència que no ha pogut renovar i els qui puguin acreditar una permanència continuada a Espanya almenys de cinc anys.

SITUACIONS JURÍDIQUES DE L'ESTRANGER	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
	L'estranger podia accedir a un permís de residència no laboral. Hi havia diferents tipus (inicial —un i dos anys— ordinari —tres anys— i permanent -cinc anys—).	Hi ha tres situacions: Estrada: visat turístic que té una durada de tres mesos amb possible pròrroga justificada de tres mesos més. Residència temporal: de tres mesos a cinc anys en residència regular. Residència permanent: s'obté als cinc anys de residència temporal. Permet residir i treballar de forma indefinida amb obligació de renovar el document cada cinc anys.	Els estrangers podran trobar-se a Espanya en les situacions anteriorment descrites: estada, residència temporal i residència permanent.

SITUACIÓ D'ESTADA	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
	L'estada és la permanència en territori espanyol per un període de temps no superior a noranta dies, amb possible pròrroga, amb una durada no superior a altres noranta dies (un total de sis mesos).	L'estada és la permanència en territori espanyol per un període de temps no superior a noranta dies, amb possible pròrroga amb durada no superior a altres noranta dies.	L'estada és la permanència en territori espanyol per un període de temps no superior a noranta dies, amb possible pròrroga. En els supòsits d'entrada amb visat, quan la durada d'aquest sigui inferior a tres mesos, es podrà prorrogar l'estada que, en qualsevol cas, podrà ser superior a tres mesos. En els supòsits d'entrada sense visat, quan hi hagi circumstàncies excepcionals que ho justifiquin, podrà autoritzar-se l'estada d'un estranger en el territori espanyol més enllà dels tres mesos.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
REALITZACIÓ D'ACTIVITATS LUCRATIVES	Els estrangers que volien fer feina en territori espanyol havien de sol·licitar permís de treball per compte d'altri o per compte propi.	Els estrangers que vulguin desenvolupar una activitat laboral lucrativa, hauran d'obtenir una autorització administrativa o el permís de treball. Els empleadors que contractin treballadors estrangers hauran de sol·licitar i obtenir autorització prèvia del Ministeri de Treball i Afers Socials. La manca d'aquesta autorització per a contractes per part de l'empleador, no invalidarà el contracte de treball quant als drets del treballador estranger.	Els estrangers que vulguin exercir qualsevol activitat lucrativa, hauran d'obtenir, a més del permís de treball, una autorització administrativa per treballar. Els empleadors que vulguin contractar un estranger no autoritzat per treballar, hauran de comptar amb una autorització del Ministeri de Treball i Afers Socials. La manca de la corresponent autorització per part de l'empleador no invalidarà el contracte de treball quant als drets del treballador estranger.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
PERMÍS DE TREBALL EN EL MARC DE PRESTACIONS TRANSNACIONALS		Reglamentàriament, s'establiran les condicions per al permís de treball en el marc de prestacions transnacionals de serveis.	Reglamentàriament, s'establiran les condicions per la permís de treball en el marc de prestacions transnacionals de serveis.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
CONTINGENT DE MÀ D'OBRA	El govern central podrà determinar anualment un nombre fix de llocs de treball distribuïts en diferents activitats sectorials.	S'estableix l'obligatorietat, per part del Govern central espanyol, d'establir el contingent anualment. Els fills i el cònjuge d'estranger resident legal, podran entrar al país a través del permís de treball amb oferta de feina en qualsevol moment, sense estar pendent del contingent de mà d'obra.	El Govern central espanyol podrà determinar un nombre fix de lloc de treball distribuïts en diferents activitats sectorials.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
EXCEPCIONS AL CONTINGENT DE TREBALLADORS ESTRANGERS		No caldrà considerar el contingent i es podrà sol·licitar l'oferta de treball en qualsevol moment de l'any quan vagi dirigida a: — Cobrir llocs de confiança. — Quan es tracti de fill i cònjuge d'estranger resident a Espanya. — Els treballadors temporers. — Els que haguessin tingut la condició de refugiat durant l'any següent a la data de la pèrdua d'aquesta condició.	No es tindrà en compte la situació nacional d'ocupació quan el contracte de treball vagi dirigit a: — Cobertura de llocs de confiança. — El cònjuge i fill d'estranger resident a Espanya amb un permís renovat. — Els treballadors temporers. — Els que haguessin tingut la condició de refugiat durant l'any següent a la cessació de l'aplicació de la Convenció de Ginebra de 1951, sobre l'Estatut de refugiat pels motius recollits en l'article LC5. — Els espanyols d'origen que haguessin perdut la nacionalitat espanyola. — Els estrangers que tinguessin al seu càrrec ascendents o descendents de nacionalitat espanyola. — Els estrangers nascuts i residents a Espanya. — Els fills o nets d'espanyol d'origen.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
EXCEPCIONS AL PERMÍS DE TREBALL	— Els tècnics i científics estrangers, convalidats o contractats per l'Estat. — Els professors estrangers convidats o contractats per una universitat espanyola. — El personal directiu i professorat estranger d'institucions culturals i docents dependents d'altres estats, o privades, d'acreditat prestigi, oficialment reconegudes per Espanya, que desenvolupin en el nostre país programes culturals i docents dels seus respectius països, en tant que limitin la seva activitat a l'execució d'aquests programes. — D'altres que marca la normativa.	No caldrà l'obtenció del permís de treball quan es tracti de: — els espanyols d'origen que haguessin perdut la nacionalitat espanyola. — Els estrangers casats amb espanyol/a i que no estiguin separats de fet o de dret. — Els estrangers que tinguin al seu càrrec ascendents o descendents de nacionalitat espanyola. — Els estrangers nascuts i residents a Espanya. — Els estrangers amb autorització de residència permanent.	— Els tècnics i científics estrangers, convalidats o contractats per l'Estat. — Els professors estrangers convidats o contractats per una universitat espanyola. — El personal directiu i professorat estranger d'institucions culturals i docents dependents d'altres estats, o privades, d'acreditat prestigi, oficialment reconegudes per Espanya, que desenvolupin en el nostre país programes culturals i docents dels seus respectius països, en tant que limitin la seva activitat a l'execució d'aquests programes. — D'altres que marca la normativa.

PERMÍS DE TEMPORADA	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
	L'Estat espanyol concedirà permisos de temporada a treballadors que desenvolupin activitats de durada determinada (feines de muntatge, temporers, fruita, etc.)	Les administracions públiques vetllaran perquè els treballadors temporers siguin allotjats en habitacles en condicions de dignitat i higiene adequades, i promouran l'assistència de Serveis Socials adequats per organitzar la seva atenció social durant la temporada o campanya per la qual se'ls concedeixi el permís de treball.	Per concedir els permisos de treball temporers, s'haurà de garantir que els treballadors siguin allotjats en condicions de dignitat i higiene adequades.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
EXPULSIÓ DEL TERRITORI	Trobar-se irregularment en territori espanyol (sense permís de residència o amb el visat turístic caducat) implica l'expulsió del país.	L'estada irregular està sancionada amb multa.	Trobar-se irregularment en territori espanyol suposa l'expulsió del territori amb un procediment preferent en un termini de 48 hores. Una millora que s'ha introduït ha estat la paralització del procediment d'expulsió o devolució d'un estranger que presenta sol·licitud d'asil. Els estrangers que en frontera no se'ls permeti l'ingrés en el país, seran retornats al país d'origen. Si el retorn es retardés més de 72 hores, es procedirà al seu internament fins que arribi el moment del retorn.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
OBLIGACIONS DELS TRANSPORTISTES			Tota companyia o empresa de transport o transportista estarà obligada a: — Realitzar la deguda comprovació de la validesa i vigència dels passaports, documents d'identitat, del corresponent visat dels estrangers. - Les obligacions descrites seran aplicables exclusivament al transport terrestre internacional de viatgers i només a partir del moment que siguin establertes reglamentàriament pel Govern les modalitats, exigències i condicions del seu compliment. — Hauran de fer-se càrrec immediatament de l'estranger que haguessin traslladat fins a la frontera aèria, marítima o terrestre corresponent del territori espanyol, si a aquest se li hagués denegat l'entrada per deficiències en la documentació necessària per creuar fronteres. — Transportar a aquest estranger bé fins a l'estat a partir del qual l'hagi transportat, bé fins a l'estat que hagi expedit el document de viatge amb el qual ha viatjat, o a qualsevol altre estat on sigui garantida la seva admissió.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
LLUITA CONTRA EL TRÀFIC DE PERSONES		Si l'estranger que hagi entrat a Espanya per vies no normalitzades i hagi estat víctima del tràfic il·lícit de mà d'obra o d'exploració, i coopera amb les autoritats competents denunciant la situació, no serà expulsat.	1. Se sancionaran els qui organitzin xarxes per al tràfic de persones. 2. S'introdueixen mesures contra màfies amb la clausura fins a cinc anys d'establiments o la confiscació de béns, empleats en el tràfic i explotació laboral.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
SANCIONS	Contractar estrangers sense permís de treball suposava sanció econòmica de 500.000 pessetes.	S'endureixen les sancions econòmiques per a empresaris fins a 10 milions de pessetes quan contractin de forma habitual estrangers sense permís de treball.	Se sancionará l'empresari quan contracti per primera vegada l'estranger.

	7/1985	4/2000	PROJECTE DE REFORMA
RESOLUCIÓ DE PERMISOS	L'administració resolvia els expedients de permisos en un termini no determinat llevat de supòsits preferents com els reagrupaments familiars (tres mesos) i el permís de treball de temporada (un mes).	Les sol·licituds de permisos inicials segueixen el mateix criteri, no hi ha termini de temps màxim de resolució. Les sol·licituds de renovacions de permisos es resoldran en un termini màxim de tres mesos. En cas contrari, s'entendran concedits.	Les sol·licituds de permisos s'han de resoldre en un termini de tres mesos. Si no es notifiquen en aquest termini, s'entendran desestimades. Les renovacions seguiran el mateix criteri de la Llei 4/2000.

Valoració

Si la Llei 4/2000 atribueix als estrangers, amb independència de la seva situació a Espanya, determinats drets en igualtat de condicions que els espanyols, la reforma vincula alguns drets a la situació de regularitat administrativa. S'insisteix, igualment, des de determinats àmbits institucionals, a qualificar la immigració irregular com il·legal, en un missatge que alguns autors qualifiquen encertadament com a xenofòbia institucional.

La reforma de la LO pretén, per part del Govern, evitar el conegut com efecte crida i accedir, per la seva part, al control dels fluxos migratoris. En aquest sentit, el primer argument en contra d'aquesta hipòtesi és que sembla molt poc probable que l'arribada de nous immigrants es produeixi a partir del coneixement exhaustiu d'aquesta llei. El que sembla, més aviat, és que aquest control per part del Govern central dels fluxos migratoris és voler produir, a partir d'una restricció dels drets humans fonamentals, concretament drets com els d'associació, manifestació i reunió, entre d'altres, que resten vinculats a la situació de regularitat administrativa de les persones immigrants.

Tot i la reforma, aquesta no aporta res de nou quant al control o regulació dels fluxos d'entrada. Cal recordar que el sistema d'entrada dels immigrants al nostre país segueix essent el mateix de l'any 1985. Un sistema molt inaccessible on les facilitats són per als que arriben a través del reagrupament familiar, però per als que desitgen venir a treballar, l'entrada continua sent molt difícil (ofertes de mà d'obra nominatives i genèriques).

Altres aspectes de la reforma i amb el mateix patró que l'articulat de la LO 1985 són:

- 1 Pel que fa als drets i llibertats es produeix un retall en el seu exercici que implica la vulneració del mandat constitucional. Només sent resident regular es podran desenvolupar drets com el d'associació, la sindicació i vaga, la participació pública sota el criteri de la reciprocitat, la lliure circulació, l'accés a les ajudes en matèria d'habitatge, etc.
- 2 Quant al règim administratiu, tenint en compte el paper que juga l'administració en la vida quotidiana dels estrangers, la regla general és l'excepcionalitat. Es retallen les garanties procedimentals en temes com:
 - 2.1 L'absència de motivació en les resolucions dictades que afecten drets fonamentals de la persona: treball (permís de treball), dret a viure en família (permís de residència per reagrupament familiar).
 - 2.2 Limitació del règim de recursos i dels terminis per recórrer les resolucions dictades.
 - 2.3 Empara de l'arbitrarietat administrativa.No obstant això, d'altres aspectes claus que també tendeixen a l'enduriment són:
 - Els requisits d'atorgament de visats i, en general, el règim d'entrada.
 - Les condicions per obtenir la regularització, fet que només beneficia l'economia submergida que es nodreix de l'estalvi que suposa la «contractació» de persones que es troben en situació irregular.
 - La introducció del procediment d'urgència per a l'expulsió.

- Les limitacions en les tasques del «*Foro Estatal de la Inmigración*» que només podrà assessorar sobre integració i no sobre immigració com venia fent fins ara.

En definitiva, convé en aquest punt insistir en un seguit de tasques o elements que s'haurien d'implementar i consensuar per fer un abordatge integral del fenomen migratori:

- Reformular les relacions internacionals i econòmiques, i treballar en polítiques de codesenvolupament on les persones siguin actors del seu propi canvi, amb el reconeixement de la seva autonomia personal.
- Reconstruir l'estat del benestar (drets socials, econòmics, polítics...) i dotar de contingut els drets humans, independentment de les situacions administratives en què es pot trobar una persona.
- Fer una aposta clara vers polítiques globals fonamentades en la integració, la igualtat i la interculturalitat, i que facin referència als ordres socials, culturals i econòmics.

Amb tot això, si la Unió Europea reconeix de forma general la necessitat de desenvolupar polítiques comunes en matèria d'asil i immigració, i dur a terme un plantejament comú que garanteixi la integració en les nostres societats als nacionals de tercers països que resideixen de forma regular a la Unió, convindria, com a punt de partida, començar a abordar la situació dels estrangers que es troben en situació irregular més enllà del seu control i de les mesures d'expulsió. Si el que es pretén és dur a terme un control coherent de les fronteres exteriors, només amb l'enduriment i l'harmonització dels controls, cal ser coherent amb els ordenaments jurídics interns cap dels quals oblida establir la protecció dels drets fonamentals de totes les persones.

NOTES

1. CARMEN DE MIGUEL CASTAÑO: *Abordar el debate social*. El País, 23 de gener de 2000.
2. LA INMIGRACIÓN EXTRANJERA EN ESPAÑA. LOS RETOS EDUCATIVOS. Colección de Estudios Sociales, primer volum. Fundació La Caixa.
3. Informació apareguda a DIARIO DE MALLORCA de 29 de novembre de 1999.
4. Informació apareguda a DIARIO DE MALLORCA de 19 de novembre de 1999.

BIBLIOGRAFIA

- *Entre cultura*, núm. 37-38.
- LO 7/1985, d'1 de juliol, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya.
- LO 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social.
- Projecte de LO de reforma de la LO 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (juliol de 2000).
- Projecte de LO de reforma de la LO 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social (agost de 2000).
- RD 155/96, de 2 de febrer, pel que s'aprova el Reglament d'Execució de la LO 7/1985.